

ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ РИЗИКІВ У ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЯХ

С.В. Ларка

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Будь-який інвестиційний проект є ризиковим вкладенням, тому що ризик виникає завжди, коли є невизначеність щодо майбутніх результатів. Тому практика інвестиційного проектування розглядає, у числі інших, аспекти невизначеності, у яких передбачається кількісна міра – ризик. Аналіз ризиків інвестиційного проекту припускає підхід до ризику не як до статичного, незмінного, а як до керованого параметру, на рівень якого можливо та потрібно впливати. Тому управління ризиками включає розробку та реалізацію обґрунтованих для даного проекту рекомендацій та заходів, спрямованих на зменшення ризику до прийнятного фінального рівня, заснованого на проведенні необхідних досліджень та розробці нейтралізуючих заходів.

При проведенні угод лізингу важливу роль грають майнові ризики, які впливають із майнового права (зокрема, права власності) та містять у собі ризик випадкової загибелі об'єкту лізингу при його знищенні, руйнуванні, крадіжці, ризик погіршення технічного стану об'єкту лізингу внаслідок його пошкодження, передчасного зносу. Відносно лізингових договорів поняття власності грає немаловажне значення, особливо в оцінці ризику угоди. Визначальна роль належить користувачеві, що є ініціатором всієї угоди та несе практично всі ризики власника, не будучи таким юридично. Активна роль лізингоодержувача кореспондується з пасивною роллю лізингодавця, чия участь в угоді та право власності зведене до фінансування, а після закінчення строку договору до повернення своїх капіталовкладень.

Положення про розподіл ризиків міститься у звичайних для лізингових договорів пунктах про відповідальність третіх сторін. Як відзначалося вище, у випадку виявлення дефектів в об'єкті лізингової угоди лізингодавець вважається повністю вільним від гарантійних зобов'язань та у порядку компромісу уступає лізингоодержувачу право пред'явлення рекламаций до постачальника даного об'єкту. Для лізингових операцій характерний ризик, пов'язаний з комерційним підприємництвом (зниження обсягу продукції, що реалізується, збільшення витрат обігу та ін.) та ризик фінансового підприємництва (неплатоспроможність лізингоодержувача, зміна курсу валют та ін.) Так майже кожен лізинговий контракт, особливо великий, супроводжується вивченням фінансової надійності лізингоодержувача.

Через те що фінансово-економічна діяльність лізингових компаній часто пов'язана з можливістю виникнення негативних наслідків, несприятливих результатів, виникає потреба розробки методів та засобів, що зменшують імовірність їхньої появи або локалізуючих негативні наслідки. Оптимальний варіант – це план дій, що за даних обставин дає найкращі економічні та соціальні результати та ураховує найбільшу імовірність досягнення цілі та відхилення від неї.

У вітчизняній економічній науці власно кажучи відсутні загальновизнані теоретичні положення щодо підприємницького ризику, фактично не розроблені методи оцінки ризику стосовно тих або інших виробничих ситуацій та видів підприємницької діяльності, відсутні рекомендації щодо шляхів та способів зменшення та запобігання ризику. Управління ризиками – це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області теорії фірми, страхової справи, аналізу господарської діяльності підприємства, математичних методів оптимізації економічних завдань і т.д.

Процес управління в умовах невизначеності базується на аналізі самих ризиків, є безперервним і здійснюється на всіх фазах життєвого циклу проекту за допомогою моніторингу, контролю та необхідних коригувальних впливів. Методи управління проектними ризиками можуть стати засобами ефективної реалізації самих проектів на всіх рівнях управління.